

Surfar mot friheten

Text: IVAR ANDERSEN
Foto: JONAS GRATZER

Sumi, 14, och Jahanara, 13, brukade sälja kokta ägg till turisterna på världens längsta strand. Men nu är de i stället de första flickorna i Bangladesh som lärt sig surfa.

Pojkar har surfat på stranden i Cox's Bazar sedan 1990-talet. Det dröjde innan flickorna fick börja.

Sumi började surfa när hon var 9 år. Nu gör hon det nästan varje dag.

Sumi Ahktar

Ålder: 14 år.

Bor: I Cox's Bazar i Bangladesh.

Familj: Mamma, pappa och tre äldre syskon.

Intressen: Att surfa, spela badminton, teckna och att göra henna-tatueringar på sig själv och sina vänner.

Idoler: Den australiensiska surfproffset Rob Machado och den indiska skådespelaren Ranbir Kapoor.

Favoritmat: Ris, daal (linsgryta) och kokt ägg.

Fakta om Bangladesh

Invånare: Cirka 161 miljoner.

Yta: Ungefär en tredjedel av Sveriges.

Huvudstad: Dhaka.

Kompisarna Shobemajaz, Sumi och Jahanara på väg till stranden (ovan). Jahanara på språng genom vågorna (nedan).

Jahanara Ahktar

Ålder: 13 år.

Bor: I Cox's Bazar i Bangladesh.

Familj: Mamma, pappa och fem yngre syskon.

Intressen: Att surfa.

Idol: Det amerikanska surfproffset Kelly Slater.

Favoritmat: Ris och curry.

Sumi springer ut i vågorna. När vattnet når henne till låren lägger hon ner brädan och paddlar. Ungefär hundra meter från stranden stannar hon och spejar. När rätt våg rullar in paddlar hon igen, men den här gången i vågens riktning. Precis när det ser ut som att den ska falla över henne reser hon sig upp på brädan. Hon rider på vågen hela vägen in till vattenbrynet.

– Jag är så glad när jag lyckas fånga den. Då längtar jag redan till nästa, säger hon och ler stort.

Sumi och hennes kompisar är de allra första tjejerna som surfar i Bangladesh i Sydasiens. De bor i Cox's Bazar, en stad vid Bengaliska vikens kust. Dit reser många turister från landets förenade storstäder på semester. Stranden är den längsta i hela världen. Här har pojkar surfat sedan 1990-talet. Men flickor har inte lika stor frihet och måste ofta börja arbeta redan som barn för att tjäna pengar till familjen. Deras utbildning anses mindre viktig än pojkarnas.

– Jag gick i skolan till 2:an, berättar Jahanara. Sedan var jag tvungen att sluta för att försörja familjen.

Hon och Sumi är släkt och uppvuxna i samma kvarter. De brukade gå till stranden ihop för att sälja kokta ägg och snacks till turisterna.

– Det var ett väldigt jobbigt liv, säger

Jahanara. Vi var alltid tvungna att försöka övertala dem som inte ville köpa. Vissa var otrevliga mot oss.

Rashed Alam arbetade som livräddare och var känd som en av strandens bästa surfare. Han tyckte att det var orättvist att flickorna alltid var tvungna att arbeta. Han försökte övertala dem att lära sig surfa.

– Han brukade stå och vänta på oss med sin surfbräda, säger Sumi. Men vi sprang ifrån honom. Vi var rädda att någon skulle skvallra eller att vi skulle få skäll av våra föräldrar.

En dag för fem år sedan tog de ändå sin första surflektion. Det blev kärlek från första vågen. Nästa dag surfade de från morgon till kväll. Men det fanns ett problem. Medan de njöt av friheten i vågorna förblev deras varor osålda.

– Vi blev rädda och bestämde oss för att inte gå hem, säger Sumi. Vi sa till Rashed att vi skulle få skäll.

Rashed följde med dem hem för att förklara. Men föräldrarna blev inte glada. De tyckte att surfing var olämpligt för flickor. Dessutom behövde flickorna ägna tiden åt att arbeta.

Då fick Rashed en idé. Tillsammans med sin fru och några vänner startade han en insamling på nätet. Pengarna som kommer in används till att regelbundet köpa

matkassar åt flickornas familjer. Efter det började fler flickor att surfa och det bildades en riktig surfklubb. Dessutom startade Rashed en skola i klubbhuset på stranden. Nu läser Sumi och Jahanara matte och engelska mellan sina äventyr i vågorna.

– Jag vill utbilda mig, säger Sumi, som även fortsatt i den vanliga skolan, men tvingats vara borta mycket. Jag kommer att bli den första i min familj med högre utbildning.

Många blir förvånade när de ser tjejer surfa, eftersom de förväntas vara mer traditionellt klädda. Men flickorna stöttar varandra. Och de har börjat drömma om en annan framtid än den som normalt väntar fattiga flickor i Bangladesh – att gifta sig ung med någon som familjen bestämt.

– Många av mina jämnåriga vänner har redan barn, berättar Sumi. Jag tycker inte att det är bra.

Jahanara berättar att hennes föräldrar har ändrat sig och nu stöttar hennes surfande. Allra helst skulle hon vilja bli surfproffs.

– Jag vill bli internationell surfare och delta i tävlingar i olika länder.

Hon springer återigen ner mot vattnet. Det är några timmar kvar tills solen går ner över världens längsta strand och det finns fortfarande vågor att fånga. ■